

PETA KONFERENCA OMREŽJA ESREA ZA IZOBRAŽEVANJE IN UČENJE STAREJŠIH ODRASLIH

UVOD

Peta konferenca Omrežja za izobraževanje in učenje starejših odraslih (Network on Education and Learning of Older Adults; ELOA) organizacije ESREA (European Society for Research on the Education of Adults) je tokrat potekala na Malti, in sicer v okviru Fakultete za sociologijo Univerze v Valletti.

Konferenca je trajala 3 dni (od 22. do 24. oktobra 2014); udeležilo se je nekaj več kot 50 udeležencev iz različnih evropskih in neevropskih držav (ZDA, Nova Zelandija, Avstralija, Japonska, Koreja, Združeni arabski emirati ...), po večini vodij izobraževanja v posameznih učnih organizacijah in raziskovalcev s področja izobraževanja starejših odraslih oseb.

Glavna tematika je bila skladna z naslovom, torej izobraževanje starejših odraslih oseb, s čimer se je mislilo na tiste, ki so stari približno 50 let ali več. Poudarek je bil predvsem na naslednjih treh tematskih sklopih: politika izobraževanja, etika in delovanje. Za nas je bil zanimiv predvsem zadnji tematski sklop, ki je zajemal primere dobrih praks.

PRVI DAN

Pozdravni govor je imela Justyne Caruana, državna sekretarka, pristojna za pravice invalidnih oseb in aktivno staranje. Na kratko je poročala o tem, kaj se v zvezi z izobraževanjem aktivnih starejših oseb dela na Malti; predvsem je poudarila dobro sodelovanje pri nekaterih projektih, ki jih Univerza v Valletti izvaja pod okriljem dr. Marvina Formose in dr. Maureen Cole. Ob koncu svojega govora je še uradno otvorila konferenco in nam zaželela uspešno delo.

Sledila so predavanja. Najpomembnejša so na kratko predstavljena v nadaljevanju.

Zelo zanimivo predavanje z naslovom *The politics of older adult education* je imel dr. Marvin Formosa s Fakultete za sociologijo Univerze v Valletti. Iz predavanja je bilo mogoče razbrati, da je Formosa nosilec evropskih

projektov s področja izobraževanja starejših odraslih ter da je tudi aktivno vključen v oblikovanje evropske politike s tega področja. Izrazil je zadovoljstvo nad tem, da je Malta tako tesno vpeta v evropske integracije in da spoštuje praktično vse evropske predpise v zvezi s pravicami ljudi v tretjem življenjskem obdobju. Kot je bilo povedano že v uvodnem govoru, imajo na Malti celo Direktorat za pravice invalidnih oseb in aktivno staranje. Glede svojih izkušenj pri izvajanju izobraževanja je v razpravi ob koncu predavanja povedal, da so na Malti možnosti za izobraževanje zelo velike. Na Malti, ki je bivša angleška kolonija, je znanje angleškega jezika med prebivalstvom še vedno zelo dobro; prav zato tudi zelo uspešno kandidira za evropska sredstva, namenjena izobraževanju odraslih.

Drugo predavanje, ki bi ga ta dan veljalo izpostaviti, je imela Slovenka, in sicer dr. Sabina Jelenc Krašovec z Univerze v Ljubljani. Naslov njenega predavanja je bil *Older adults learning in different 'social learning' spaces*. Prostori za socialno učenje (angl. *social learning*), ki jih je v svojem predavanju izpostavila, so pravzaprav odprti javni prostori, kjer se ljudje neformalno zbirajo in komunicirajo, ne da bi jim bilo za to treba plačati, čas druženja ni omejen. Navedla je nekaj mest v Ljubljani, ki so bila nekdanja središča za socialno učenje in jih zdaj ni več. V tem smislu je kritizirala mestno politiko župana Jankoviča, ki je odprte javne prostore spremenil v lokale in gostišča, kjer se lahko zadržujejo le turisti. Domači starostniki se tam ne dobivajo, saj bi morali redno naročati in plačevati. Predavateljica je omenila tudi Ezel iz Maribora, kjer je bilo včasih tudi tako središče, zdaj pa je doživel podobno preobrazbo kot tovrstna središča v Ljubljani. Izpostavila je tudi zanimiv primer s Hvara, kjer je bila na dopustu. Tam so občinski veljaki najeli arhitekta za ureditev sprehajališča ob morju. Pri tem so v okolici centra enakomerno razporedili klopi, tako da so bile ena od druge precej oddaljene. Domačini so te klopi po koncu sezone prestavili v gručo, tako da so lahko, sedeč na njih, med sabo komunicirali. Skratka, rdeča nit problema, ki ga je profesorica prikazala, je bil razkorak med neoliberalnim kapitalizmom in prostori, ki jih ljudje potrebujejo, da se lahko družijo. V razpravi ob koncu predavanja je bila zanimiva pripomba predstavnice Združenih arabskih

emiratom (z Univerze v Riadu), ki je povedala, da so pri njih javni prostori dostopni le moškim in da ženske tega pojma sploh ne poznajo.

DRUGI IN TRETJI DAN

V naslednjih dveh dneh so se predavanja zvrstila v vzporednih vsebinskih sklopih. Drugega dne smo slišali zanimivo predavanje profesorja Johna Fielda z Univerze v Stirlingu z naslovom *Supporting older adult learning: Policies and principles*. Profesor je najprej predstavil izsledke raziskav, do katerih so se dokopali v okviru enega od več let trajajočih projektov. Raziskovali so, kaj so glavne ovire na področju izobraževanja starejših. Ugotovljeno je bilo, da so to:

- kategorizacija in stereotipna diskriminacija starejših oseb,
- naraščajoča problematika fizičnih ovir,
- neenake možnosti lobiranja v vladnih organizacijah,
- naraščajoč vpliv revščine na starejše osebe.

Navedel je nekaj zelo zanimivih primerov; z njimi je ponazoril ovire, s katerimi se srečujejo ljudje, ki sodijo v posamezne kategorije, pa tudi načine, kako te ovire v nekaterih državah uspešno premagujejo. Razprava, ki se je razvila po predavanju, je bila predvsem v znamenju prikaza dobrih praks.

Tretji in zadnji dan sem sodeloval pri tematskem sklopu *Teaching and learning methods*, ki je vključeval kar nekaj zanimivih predavanj. Izpostavil bi predvsem predavanje poljske predavateljice dr. Małgorzate Malec Rawiński z naslovom *Who teaches the older adults? Experiences of people working with seniors at U3A in Wrocław*. Presenetljiv prikaz poljskih univerz za tretje življenjsko obdobje (U3A) je pokazal, da na Poljskem deluje približno 420 tovrstnih univerz; univerza v Wrocławu je ena najstarejših, saj na področju izobraževanja za tretje življenjsko obdobje deluje že 38 let. Povzetek njenih izsledkov je bil, da se starejši ljudje v veliki večini želijo izobraziti predvsem na področju računalniške pismenosti, saj ugotavljajo, da so zaradi pomanjkljivega znanja na tem področju socialno izločeni. Predvsem vidijo, da lahko s sodelovanjem v socialnih omrežjih, po e-pošti ipd. lažje komunicirajo z mlajšimi (predvsem z otroki in vnuki).

Država tudi pri njih finančno vzpodbuja dejavnost univerz za tretje življenjsko obdobje, prav tako pa si pomagajo z evropskimi projekti, od katerih je bila omenjena pomoč iz programa Grundtvig. Kar se samih praks tiče, prevladuje klasično učenje, nekaj malega imajo tudi učenja preko spleta.

Metode in tudi vsi preostali članki so natančneje opisani v zborniku, ki smo ga udeleženci dobili v e-obliki. Povzetki najpomembnejših predavanj so na voljo na spletu (<http://www.um.edu.mt/events/eloa2014/keynotespeaker>).

Za zaključek bi ocenil, da je bila konferenca ELOA 2014 zelo uspešna, saj so bile prikazane različne učne situacije in metode v različnih državah ter delno tudi izkušnje z njimi. Čeprav pri nas lahko uporabljamo le nekatere od obravnavanih metod (nekatero od njih le delno), je vsekakor dobro, da poznamo tudi druge metode in da vemo, kaj bi z njimi lahko dosegli.

Aleš Bošnjak